

ERORKETA ASKEAN

Eneko García Muñoz

Zumarraga

Egun hartan Parisko arratoi famatuek behatzetan eragindako kilimek esnatu ninduten, Saint-Jacques dorrea dagoen parkeko metro-irteeran, hiri horrek eman didan bero bakarra jasotzen, txabola bat osatzen zuten kartoiz inguratuta. Ea nola iritsi nintzen egoera horretara? Hori bai galdera ona! Batez ere kontuan eduki izanez gero, hiri erraldoi horretako Vendôme plazako bitxi-denda ospetsu bateko zain-tzailea nintzela.

Duela bederatzi aste, urri bukaeran, gertatu zen dena, urteko garai hain polita den horretan: orbelak, kolore-tonalidade beroak, tenperaturen behe-rakada... Nire egun guztiak berdinak ziren, den-dara iritsi, han zortzi orduan jarraian egon, etxera joan... Jendearentzat ikusezina ote nintzen irudi-pena nuen, gainera denda horietara joaten den jendea diruduna denez, beno, badakizue nolakoak diren aberatsak, ez agurrik, ez irribarrerik: ikusezi-na. Nazkatuta nengoen jada egoera horretaz eta erabaki bat hartu nuen: lana utzi eta nire bitxi-den-da irekitzea. Plana oso ona zen, baina tartean arazo bat zegoen: diru-falta. Ideia bat izan nuen, oso

arriskutsua, baina oso ondo ateratzea ere posible zen. Ezin nuen lana utzi, behar nuen diru hori lortu arte. Orduan, astebetean itxaron nuen soldata jasotzeko, eta nuen diru guztiarekin abiatu nintzen toki hartara.

Han nengoen, beti bezala. Betiko lekuan, Pariseko apostu-areto batean, diru pixka bat egiteko prest eta ahal baldin bazen, norbait engainatzeko, azken batean horixe zen gure lana. Orduan, lokalean sartzen ikusi nuen gizon hori, beltza zen, altua eta beldurgarriro indartsua, baina haren aurpegiak ez zuen berdina erakusten, lotsa ikusten zitzaion; orduantxe pentsatu nuen lehenengo aldia zuela apostuen munduan. Oso ezberdina zen hura normalean gure erakundeak kudeatutako-lokaletan sartzen zen jendearen aldean, gehienak dirudunak, eta beren buruaz oso seguruak; oso inozoak ez baziren, zaila zen negozioa egitea, eta guk azken batean hori nahi genuen: jendea apustu-tuetan dirurik gabe gelditzea eta, apustu egiten jarraitu behar zutenez, dirua irabaziko zuten esperantzan geuri eskatzea, itzuli ahalko zuten ametsen.

Leku horretara sartu ondoren, apustu egiten hasi nintzen, mota guztietako apostuak: makinak, poker-rra, erruleta... Hasieran ez zitzaidan gaizki joan, eta diru asko irabazi nuen, baina diru-goseak barrua hartu zidan eta pentsatu nuen, han nengoela, diru gehiago izateak ez zidala, bada, kalterik egingo, baina horixe izan zen nire azkena. Geroz eta gehiago galtzen hasi nintzen, ia ezer gabe gelditu arte. Ez nekien zer egin...

Han zegoen, dirua bota eta bota, barra-barra. Partida bat galtzen zuen bakoitzean ikusten nuen nola handitzen zen bere desesperazioa, eta ez zekien zer egin; seguraski di-

rurik gabe zegoen, eta seguraski hura bezalako pertsona bat gure lokaletara etortzeak diru-beharra zuela esan nahi zuen. Orduantxe erabaki nuen bera zela nire helburua, eta gerturatzea pentsatu nuen.

Etsita nengoen, dirurik gabe, zer egin nezakeen? Alferrik ari nintzen. Lanera itzuli beharko nuke. Betetzen ez ninduen lanera. Jendeak mespretxatzen ninduen lanera. Orain ikusita, ez zen hain bizitza txarra. Baina han negoen, banku batean eserita, eta gizon baxu bat hurbildu zitzaidan. Zizarea ematen zuen bibotetxo penagarria zuen, baina goitik behe-ra oso dotore jantzita zegoen: hiru piezako jantzi gorri bat, larruzko zapata marroi batzuk eta jantziaren kolore berdineko kapela. Bi begi txikiekin begiratu zidan, baina horiek zerbait berezia zuten, distira bat... Sentitu nuen, nik hitz egin baino lehen neure barrua zeharkatu zutela alde batetik bestera eta gizon horrek neure burua nik neuk baino gehiago ezagutzen zuela.

Ondoan eseri eta konfiantza erakusten saiatu nintzen. Egia esanda, gizonaren gorpuzkerak beldurtu egiten ninduen: 1,90 metro inguru, 90 kilo; beste aldean ni, 1,70 metro eta 65 kilo. Ez nintzen ezer, baina ni azkarragoa nintzenez banekien konfiantza erakusten banuen ez zuela nire aurka ezer egiterik. Begirada lehorra egin zidan, eta ez zuenez ezer esaten, nire estrategia hastera erabaki nuen:

—Kaixo, lagun! —hasi nintzen.

—Bai, kaixo! —erantzun zidan.

—Zer moduz?

—Pfff...!

—Ez al doa ondo negozioa?

—Egia esanda, ez oso ondo...

—Diru asko galdu duzu?

—Bai —hogeï euro atera zituen poltsikotik—, hau besterik ez zait gelditu.

—Beno, azkenean dirua baino ez da. Zergatik hainbeste desesperazioa?

—Bitxi-denda batean lan egiten dut eta diru hau berreskura dezaket, baina nire negozioa irekitzeko dirua aurreztu dut, hona ekarri eta gehiago lortzeko... Ez da oso ondo atera!

Eta han, inondik ere ezagutzen ez nuen gizon baten aurrean eta Paris erdiko apostu-etxe batean, nire bizitzaren gorabeherak kontatu nituen: hiri honetara iristean Senegaletik txikia nintzenean, gurasoak galdu nituen; nola kostatu zitzaidan munduan leku bat egitea, borroka-arteak ikasi behar izan nituen; azkenean nola lortu nuen segurtasun-enpresa baten jabea neugan fijatzea eta bitxi-denda batera lan egitera bidaltzea.

—Hori bai egoera tristea zurea! —ulerkor.

—Beno, badago ni baino okerrago dagoen jendea, baina ilusioa nuen nire negozioa irekitzeko...

—Zer duzu izena?

—Ousmane.

—Ados. Fabio, nik.

—Urte askotarako, Fabio!

—Neure ustez, ametsei eutsi egin behar diezu. Zu bezelako pertsonak beharrezkoak dira gure gizarterako, gauzak argi dituen jendea, negozio bat aurrera eramateko prest dauden ekintzaileak.

—Hori dena oso ondo dago, baina ez daukat baliabiderik, eta nituen guztiak oraintxe bertan galdu ditut!

—Lasai, motel! Horretan lagun diezazuket.

—Bai, gero? Nola, baina, esatea baldin badago?

Han zegoen nire planaren gakoa praktikan jartzeko momentua. Jakin-minagatik sarean sartu den arraina neukan, harrapatuta.

—*Jatorra eta pertsona apala zarela iruditu zait, eta prest nago zurekin tratu batera iristera.*

—*Tratu bat? Kontatu gehiago, mesedez.*

—*Oso erraza da, nik dirua utziko dizut eta zuk baldintza batzuk betetzen badituzu, ez dugu arazorik izango.*

—*Ze motatako baldintzak?*

—*Jarrai iezadazu.*

Banindoan haren atzetik. Apostu-etxearen bukaerari zegoen gela batera eramanez ninduen. Iluna zen, eta idazmahai batean zegoen lanpara batek besterik ez zuen argitzen. Gela karratua zen, eta alboko paretetan liburuz betetako apalategiak zeuden. Idazmahaiaren atzean gizon baten koadro bat zintzilik. Nire «laguna» eseri zen, eta beste aldean zuen eserlekuan esertzeko esan zidan.

—Pozten naiz tratu batera irits gaitezkeela ikustean —adierazi zidan.

—Beno, ikusi beharko dugu ea zeintzuk diren baldintzak.

Hitz horiek entzutean aurpegia ilundu zitzaion. Nonbait, ez zitzaion hori gustatu.

—Ez duzu orain atzera egingo, ezta?

—Esan duzu zerbait proposatuko zenidala. Bota ezazu.

—Kar, kar, kar! Ados, ados. Gauzak argi dituzula ikusten dut.

—Mosedez, presa daukat.

—Hauxe nire tratua: nik behar duzun dirua emango dizut, eta zuk...

—Nik zer?

—Zuk astero irabazten duzunaren herena eman eta nik bidaltzen dizkizudan enkargu batzuk egin beharko dituzu.

—Zure esklaboa izatea nahi duzu?

—Ez. Esklaboa ez; noizean behin, agian, dei bat jasoko duzu, emango dizudan mugikor batean, leku batzuetara joateko, eta nik enkarguren bat bidaliko dizut.

Soinean zuen jantzi gorriarekin eta bere jarrerarekin, gero eta deabruaren antz handiagoa hartzen nion.

Harrapatuta zegoen, baietz bakarrik esan zezakeen. Dena ondo zihoan, nik kalkulatu bezala.

—Zer gertatuko da, onartzen ez baldin badut?

—Ezer ez, lasai —eta hori esaten nuen bitartean botoi bati eman nion eta, bi metroko altuera zuten bi morroi azaldu ziren eta bakoitza atearen alde banatan jarri zen. Jakak ireki zituzten, armak agerian uzteko.

—Ematen du ez dudala beste irtenbiderik, ez?

—Uste dut zauden egoera ekonomikoarengatik ez, lagun —eta leunki tratua ofizializatzen zuen papera hurbildu nion.

Ousmanek papera sinatu eta etsipen-aurpegia jarri zuen.

—Eta ordaintzen ez badut aste bukaeran?

—Espero dut hala ez izatea, baina kontrako kasuan, negozioia kenduko dizugu.

—Ufa! Orduan, ordaindu ezean, negozioa eman beharko dizuet?

—Bai. Lokala geuk erosiko dugu eta geuk edukiko ditugu paperak ere. Ordaintzen ez baduzu, kalera joango zara. Nirekin duzun zorra ordaintzen duzunean, zeurea izango da denda.

—Ados.

—Lokala prest dugunean dei bat jasoko duzu telefono honetara —eta sakelako bat eman nion.

—Hemen, diozu?

—Bai. Gainera hor enkarguak egiteko deiak ere jasoko dituzu. Geolokalizatuta dago, ez egin ezer arrarorik. Zor-te on! —altxatu, eskua eman eta morroiei atea irekitzeko adierazi nien.

—Agur, bai.

Negozio txarra egin nuela pentsatzen atera nintzen apostu-etxetik. Egia esanda, ni bakarrik sartu nintzen arratoi-tranpan. Beno, serio egiten banuen lan, posible nuen urtebetean zorra kitatu eta nire denda propioa edukitzea. Ez nintzen kikilduko.

Tratua egin ondoren, lana utzi nuen eta astebe-tean egon nintzen dei hori itxaroten. Azkenean, egun batean, eman zidaten sakelakoan hain luzaz itxarondako deia jaso nuen.

—Bai? Fabio?

—Ousmane?

—Bai, neu naiz.

—Denda prest dago zu bihar bertan lan egitera sartzeko. Aste-hasiera bakoitzean material berria edukiko duzu saltzeko.

—Ados.

—Bihar gizon batek zure etxeko atean itxarongo dizu. Dendaraino eramango zaitu eta han zaudetela giltzak emango dizkizu.

—Ondo.

—Larunbatetan norbait joango da diruaren bila. Badakizu zer gertatuko den ordaintzen ez baduzu, ezta?

—Bai, bai...

—Beno, agur, eta egon sakelakoari adi.

—Agur!

Dei horretan oso urduri jarri nintzen. Amaitua zen jada hasierako ahots-tonu jatorra. Orain guztiz beraren menpe nengoen. Haren jokoan sartu nintzen eta ateratzeko nuen modu bakarra jarritako baldintzak betetzea zen.

Hurrengo egunean dendara joan nintzen gizon altu batekin eta hantxe utzi ninduen. Denda huts-hutsean, bakarrik gelditu nintzen. Bitxi guztiei begira. Ezin nuen sinistu han egotea ni. Harrigarria iruditu zitzaidan lehenengo egunean sartu zen jende-kopurua. Horrek aurpegia piztu zidan. Horrela jarraitzen banuen, pentsatu nuen baino lehenago ordainduko nuen zorra.

Dena zihoan ondo. Entzunda nuen denda hori negozio ona zela, eta horrek diru asko esan nahi zuen. Aste pare batean itxaron nuen lehen enkargua bidaltzeko. Oso sinplea zen: pakete bat hartu eta nire morroi bati ematea. Hobe zen horrek ez jakitea zer zegoen poltsan.

Aste batzuen ondoren, enkargu garrantzitsuena iritsi zen. Gizon bat bidaliko nuen dirudun baten etxera bitxi asko lapurtzera, eta kalezulo batean itxaroteko esango nion. Berehala, neuk bidalita Ousmane iritsiko zen, eta gizon hark neure morroiari bitxiak zituen motxila emango zion, horrek aste-hasieran dendan jarri eta saltzeko. Ez zen hau egiten nuen lehenengo aldia, baina Ousmane bi-

dali nuen, polizia nire morroien atzetik zebilela uste nuelako. Harekin hitz egin nuen eta plan guztia azaldu nion. Dena gaizki joan eta harrapatzen bazuten, neu geldituko nintzen dendarekin.

Fabiorekin eduki nuen deiaren ondoren ez nekien zer pentsatu. Zertarako behar zuen ni Pariseko kalezulo batera gauez joatea, ostiral batean, guztiz beltzez jantzita? Geroago ulertu nuen, baina hori izan zen neure «erorketa askearen» hasiera.

Hark esandako guztia egin nuen, eta esandako orduan; izentatutako lekura iritsi nintzen. Han, zain, beltzez jantzitako gizon bat zegoen. Motxila pisutsu bat eman zidan eta suteetarako eskaileretatik ondoko etxearen lehenengo pisura sartu zen. Kalezulotik atera eta bost metroan ibili ondoren, ahots bat entzun nuen atzean:

—Geldi!

Ahots lodi hori entzutean buelta eman eta hiru polizia ikusi nituen, armak eskuetan neuri apuntatzen.

—Eskuak gora!

Esan zidatena egin nuen, eta hortik aurrera ez dut ezer gogoratzen, uste dut *shock* egoeran sartu nintzela. Gogoratzen dudana hurrengo gauza neure burua polizia-etxean ikustea da, galdeketa-gelan, kalezuloan oihukatu zidan poliziaren aurrean.

—Esan liteke hemen bukatuko direla zure negozioak —esan zidan.

—Baina, zergatik? Zer egin dut, ba, nik? Langile zintzoa naiz.

—Horixe! Langile zintzoa, bai! Atzo bitxiak ere «zintzoki» lapurtu zenituen, ezta?

—Ze bitxi?

—Motxila barrukoak.

—Baina, baina, horiek ez ditut nireak!

—Zer, lagun bati gordetakoak-edo?

—Ez, gizon batek enkargatu zidan leku hartara joateko, eta han beste batek motxila hori eman zidan. Nik ez nekien ezer ere!

—Zutaz aparte ez zegoen, ba, inor kalean...

—Baina... Beno, frogatu dezaket norbaitek enkargatu zidala motxila jasotzea. Atera nire poltsikoan dagoen sakelakoa eta deitu kontaktuetan dagoen telefono-zenbaki bakarrari.

Deitu egin zuen, baina zera entzun zen: «zenbaki hori ez da existitzen». Orduantxe jakin nuen akabo zela nirea.

—Aste batzuk daramatzagu zure atzetik, konturatuak ginen zure bitxi-dendan saltzen dituzun bitxiak lapurtuak direla, baina zeu harrapatzeko aukeraren bila ari ginen.

—Baina bitxi-denda ez da nirea!

—Paperetan zeure izena ageri da erantzule bakar gisa.

Ikusi nuen ezin nuela ezer egin, Fabiok dena oso ondo kalkulatuta zeukan. Seguraski izena ere ez zuen Fabio izango...

—Bi aukera daukazuz: kartzelan sartu edo fidantza ordaindu. Badaukazu dirurik?

—Bai, badaukat.

Horrela, nuen diru guztia, aste osoan lortutakoa barne, poliziari eman nion. Banekien zer esan nahi zuen horrek: dendarik gabe geratuko nintzen, eta orduan pisua uzteko beharra, ordaintzeko dirua ez izateagatik.

Gau horretan dendan egin nuen lo, eta hurrengo goizean han azaldu zen Fabio. Hiru morroirekin lagunduta.

—Uste dut badakizula zer tokatzen den...

—Ondo pasatu al duzu niri burla egiten?

—Ez jarri horrela, Ousmane, horrelakoa da-eta bizitza.

—Benetan?

—Tira! Ikusten dut ez duzula hitz egin nahi... Ekarri giltzak!

—Ezta...! Kendu egin beharko dizkidazu!

—Horixe! Kenduizkiozue giltzok!!!

Borrokan hasi nintzen morroiekin. Haiek hiru, ni bat. Kontuak atera! Kanean bukatu nuen, minik gabeko gorputz atalik ez nuela.

—Agur, Ousmane!

Hori esan eta atea itxi zuen, nire amets eta esperantzei ere atea itxiz.

Iritsi gara orain nagoen momentura. Bi aste daramatzat kanean eta oraingoz ez du ematen egoera aldatuko denik. Orain konturatu naiz, nuenarekin konformatu ez eta apostu-etxe horretara joatea izan zela nire amaiera. Krudela da bizitza hiri handietan! Norbait jan egin behar, bestek norbera jan ez dezan.